

Vade farkı

İzmir'den Erhan Çetin: “Esnafım. Bazen müşterinin durumuna göre vadeli satışlar yapıyoruz. Vadeli satışlarda vade farkı da söz konusu oluyor. Vadeli satışlarda vade farkı caiz midir?”

İmam Malik'in mümtaz talebelerinden İbn-i Kasım ile öğrencisi Kadı Sehnûn arasında şöyle bir konuşma geçiyor:

Kadı Sehnûn, hocasına:

“Yanında bir mal bulunan birisine gelsem ve kaçta sattığını sorsam, o da; ‘Peşin elliye, veresiye yüze!’ dese, ben malı veresiye yüze veya peşin elliye almak istesem; bu, İmam Malik'e göre caiz midir?” diye sorunca, hocası İbn-i Kasım:

“İmam Malik'in dediği şudur: ‘Eğer satıcı isterse satar, isterse satmaz; alıcı da isterse alır, isterse almaz durumda olurlarsa caizdir’¹ diye cevap verdi.

Vade farkı dört mezhebe göre caizdir.

Vâdeli satışlarda önemli olan; malı satarken peşin şu fiata, veya vâdeli bu fiâta olmak üzere “bir fiat” üzerinde anlaşmaktır, anlaşırken net olmaktır ve bu şarttır. Eğer “bir fiât” üzere anlaşma olmaz; fiât meçhul kalırsa, bu caiz değildir. Meselâ, “Ödeme günün geldiğinde bir bakarız” gibi bir sözle satış da, alış da yapılmaz.

Sonuç olarak; vadeli satışlarda, makul bir oranda vade farkı istemekte bir sakınca yoktur. Burada esas olan, enflasyon veya başka sebeplerle bu vadeden dolayı satıcının zarar görmemesidir. Alıcının da bu makul farkı kabul etmesidir.

Dipnotlar:

1- Hayrettin Karaman, Günün Meseleleri, C.2, S.142